

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2007-2008

8 februari 2008

ONTWERP VAN DECREET

inzake bijzondere jeugdbijstand

VERSLAG

**namens de Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin
uitgebracht door mevrouw Else De Wachter**

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: de heer Luc Martens.

Vaste leden:

mevrouw Marijke Dillen, de heren Felix Strackx, Erik Tack,
de dames Greet Van Linter, Gerda Van Steenberge;

mevrouw Sonja Claes, de heer Tom Dehaene, mevrouw Vera
Jans, de heer Luc Martens;

de dames Margriet Hermans, Anne Marie Hoebeke, Vera Van
der Borgh;

de heer Bart Caron, mevrouw Elke Roex, de heer Bart Van
Malderen.

Plaatsvervangers:

de heer Erik Arckens, mevrouw Agnes Bruyninckx, de heer
Johan Deckmyn, mevrouw An Michiels, de heer Leo Pieters;

mevrouw Cathy Berx, de heer Paul Delva, de dames Cindy
Franssen, Tinne Rombouts;

de heer Marc Cordeel, mevrouw Hilde Eeckhout, de heer Bob
Verstraete;

de dames Else De Wachter, Michèle Hostekint, Els Robeyns.

Toegevoegde leden:

mevrouw Helga Stevens;

mevrouw Mieke Vogels.

Zie:

1402 (2007-2008)

– Nr. 1: Ontwerp van decreet

INHOUD

	Blz.
1. Toelichting door de heer Steven Vanackere, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin	4
2. Gedachtewisseling met mevrouw Ankie Vandekerckhove, kinderrechtencommissaris.....	5
3. Algemene bespreking.....	6
4. Artikelsgewijze bespreking en stemmingen	11
5. Eindstemming.....	11
Bijlage: Powerpointpresentatie bij de toelichting	13

DAMES EN HEREN,

De Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin besprak op 15 en 22 januari 2008 het ontwerp van decreet inzake bijzondere jeugdbijstand.

1. Toelichting door de heer Steven Vanackere, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin

Minister *Steven Vanackere* licht toe dat het ontwerp van decreet inzake bijzondere jeugdbijstand een drietal belangrijke zaken regelt.

Vooreerst zorgt het voor de coördinatie en de codificatie van de decreten inzake de bijzondere jeugdbijstand. In dat opzicht gaat het dus niet om nieuwe normering, maar om een herschikking van de bestaande normering. Dat past binnen het Actieplan Reguleringsmanagement 2003-2004 van de Vlaamse overheid dat is uitgevoerd in samenwerking met de kenniscel Wetsmatiging. Vermits de regelgeving op dit ogenblik versnipperd is over verschillende normen en omzendbrieven, zal deze juridisch-technische ingreep de transparantie en de begrijpelijkheid voor de gebruiker verhogen.

Verder voegt het ontwerp van decreet specifieke regels toe met betrekking tot de bescherming van de persoonlijke levenssfeer. Het regelt ook een verlaging van de leeftijd waarop minderjarigen met de hulpverlening moeten instemmen, namelijk van veertien naar twaalf jaar. Ook dat vloeit dus voort uit andere regelgeving.

De heer *Lucien Rahoens*, afdelingshoofd van het Agentschap Jongerenwelzijn, overloopt eveneens de doelstellingen van het ontwerp van decreet. Zoals gezegd is de eerste doelstelling het coördineren en codificeren van de bestaande decretale regelgeving. De bestaande versnipperde regelgeving wordt samengebracht met de bedoeling de transparantie, de leesbaarheid en de begrijpelijkheid ervan te verhogen.

Toch worden er enkele beperkte inhoudelijke nieuwigheden ingebracht. Er wordt ook rekening gehouden met bepalingen van andere decreten over de organisatie van de jeugdbijstand. Dat houdt onder meer verband met de operatie Beter Bestuurlijk Beleid, met het ontstaan van het Agentschap Jongerenwelzijn en van het Fonds Jongerenwelzijn.

Vooreerst worden er regels ingevoegd met betrekking tot de bescherming van de persoonlijke levens-

sfeer. Voor de registratie van de hulpverlening wordt momenteel gewerkt met het informaticaondersteunend systeem DOMINO (Dossier Minderjarigen Opvolgingssysteem). Nu werden in de regelgeving bepalingen ingebracht over de manier waarop men met die gegevens moet omgaan, bijvoorbeeld over de uitwisseling tussen de diensten onderling en tussen de diensten en de centrale administratie. Daarbij werd rekening gehouden met de wet van 8 december 1992 betreffende de verwerking van de persoonsgegevens.

De bepalingen houden verband met de toelating om te registreren, de gegevensdoorstroming en de wijze van toegang tot de gegevens. Er is gekozen voor het niet doorgeven van gegevens tussen de vrijwillige en de gerechtelijke hulpverlening. Daarop kan echter uitzondering worden gemaakt als de cliënt – de minderjarige, maar ook de ouders – daartoe de toestemming geeft. De zogenaamde objectieve gegevens – de identificatiegegevens en de gegevens over de hulpverlening die de betrokkenen al hebben gekregen – kunnen wel worden doorgegeven, ook zonder de toestemming van de betrokkenen.

De wijze van toegang tot de gegevens gaat over het toegangsrecht van de cliënt tot de gegevens van het DOMINO-systeem. Het algemene principe is dat er toegang is: er is inzagerecht, zelfs bij wijze van afschrift. Er wordt een uitzondering gemaakt voor die gegevens die door derden zijn aangebracht en die door hen als vertrouwelijk zijn bestempeld. Dan nog zal de dossierhouder een afweging moeten maken of het niet prijsgeven van die vertrouwelijke gegevens wel opweegt tegen het recht op toegang tot het dossier. Hij zal dus een afweging moeten maken tussen twee belangen. De conclusie van die afweging moet worden geargumenteed.

Een tweede inhoudelijk nieuw aspect betreft de leeftijd waarop de minderjarige voor bepaalde zaken zijn of haar instemming moet geven. Momenteel moet de minderjarige vanaf veertien jaar toestemming geven in drie gevallen: om in te stemmen met de vrijwillige hulpverlening, voor het uitoefenen van het toegangsrecht en om het verbod van gegevensoverdracht van de vrijwillige naar de gerechtelijke jeugdbijstand buiten werking te stellen. Die leeftijd wordt verlaagd naar twaalf jaar. Zo wordt de regelgeving inzake de bijzondere jeugdbijstand in overeenstemming gebracht met de bepalingen van het decreet Rechtspositie van de minderjarige van 7 mei 2004.

Nochtans kunnen ook kinderen van minder dan twaalf jaar gehoord worden. Als men ervan uitgaat dat een kind van minder dan twaalf jaar over vol-

doende maturiteit beschikt om tot een eigen oordeel te komen, dan moet men ook rekening houden met dat oordeel.

2. Gedachtewisseling met mevrouw Ankie Vandekerckhove, kinderrechtencommissaris

Mevrouw *Ankie Vandekerckhove*, kinderrechtencommissaris, zal in eerste instantie het advies van het Kinderrechtencommissariaat (KRC) niet meer toelichten, maar veeleer eventuele vragen beantwoorden. De leden hebben het advies reeds eerder ontvangen en hebben het kunnen doornemen.

Het KRC heeft geen belangrijke inhoudelijke bezwaren bij de tekst van dit ontwerp van decreet. Inhoudelijk verandert er immers niet zoveel. Er zijn vooral vragen bij de timing van dit decreet in het licht van de grotere processen die aan de gang zijn binnen de integrale jeugdhulp.

Op dit ogenblik verandert er bijvoorbeeld niets inzake de bemiddelingscommissie. Op dat vlak zullen er nochtans veranderingen moeten plaatsvinden in het kader van de integrale jeugdhulp. Daardoor zal er opnieuw moeten worden gesleuteld aan het decreet, waarschijnlijk in de nabije toekomst.

Daarnaast signaleert ze nog een aantal problemen die niet kunnen worden aangepakt binnen dit ontwerp van decreet. Uit de klachten die het KRC binnenkrijgt, blijkt dat het recht op hulp soms wordt aangetast door de beperktheid van het aanbod. Ook de overgang naar de gedwongen jeugdhulp wordt niet aangepakt binnen dit ontwerp van decreet.

Ze beseft dat een coördinatie van de decreetgeving nodig is, om bestuurlijke redenen. Toch zijn er ook een paar inhoudelijke veranderingen. Overigens zijn zware inhoudelijke veranderingen volgens haar niet opportuun op het ogenblik dat het proces van de integrale jeugdhulp lopende is. Ze vond het dan ook niet evident om hierover een advies uit te brengen op een ogenblik dat er zoveel andere dingen in de pijplijn zitten.

Mevrouw *Anne Marie Hoebeke* leest dat het KRC de leeftijd van twaalf jaar in het kader van de rechtspositie beschouwt als louter indicatief.

Mevrouw *Ankie Vandekerckhove* antwoordt dat er een aanpassing gebeurd is na een opmerking van het KRC en de Raad van State. Het decreet rechtspositie legt de leeftijdsgrens op twaalf jaar, maar die grens

is ook daar inderdaad niet absoluut. Een aanpassing aan dit decreet is noodzakelijk zodat ook het leeftijdsbegrip dit moet volgen.

Mevrouw *Marijke Dillen* stelt vast dat de kinderrechtencommissaris van oordeel is dat dit ontwerp voorbarig is. Ook de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV) denkt er zo over. Ze heeft begrip voor dat standpunt. Toch hecht ze veel belang aan de totstandkoming van een leesbaar en gecoördineerd decreet. Zij meent dat het niet goed zou zijn dit nog verder uit te stellen. Het einde van de regeerperiode is immers niet meer zo veraf.

Het advies somt de nadelen op van een uitdrukkelijke scheiding tussen de vrijwillige en de gerechtelijke jeugdbijstand. In bepaalde gevallen, bijvoorbeeld bij kindermishandeling, kan een te sterke scheiding nadelig zijn voor de rechten van de minderjarige. Ze wil weten of de kinderrechtencommissaris op dat vlak een voorstel van oplossing heeft.

Mevrouw *Mieke Vogels* vindt het goed dat de decreten gecoördineerd worden, maar ook zij vindt het eigenaardig dat men dat doet op het ogenblik dat er een heel proces aan de gang is rond de integrale jeugdhulp. Ze wil van de minister vernemen hoe beide processen in elkaar moeten schuiven. De toegangspoort, die volgens de beleidsbrief zowat de sleutel is van de hele integrale jeugdhulp, moest immers al gerealiseerd zijn op 1 januari 2008.

De heer *Bart Caron* verwijst naar de opmerking van het KRC dat er voor het comité voor bijzondere jeugdbijstand geen specifieke opleidings- of vormingsvereisten werden geformuleerd. Daaruit blijkt een zekere bezorgdheid over de kwaliteit van de werking. Hij wil graag vernemen waarop het KRC zich daarbij baseert. Is dat een algemeen principe of een reële nood in de samenleving?

Mevrouw *Ankie Vandekerckhove* stelt vast dat het ontwerp van decreet nog steeds gebruik maakt van de bekende begrippen van de bijzondere jeugdbijstand. Ze betwijfelt of deze begrippen nog zullen worden gehanteerd binnen de integrale jeugdhulp. Uit de discussies binnen de werkgroepen over bijvoorbeeld de intersectorale arbitragecommissie als sluis tussen de vrijwillige en de gerechtelijke jeugdhulp, herinnert ze zich dat die sluis intersectoraal moet zijn en dat ze uitgebreider moet zijn of toch minstens fulltime bemand opdat ze een antwoord zou kunnen bieden op alle vragen.

Het is momenteel ook zo dat de bemiddelingscommissie een zaak uit handen kan geven – het gaat hier

uiteraard niet om de uithandengeving van de jeugdrechtbank – maar in het kader van het recht op hulp zou dat niet meer mogen. Een andere organisatiewijze is dus sowieso nodig. In 2008 worden er verdere stappen gezet rond de sluisfunctie tussen de vrijwillige en de gerechtelijke jeugdhulp. De organisatie en inbedding daarvan behoort niet tot de kernopdracht van het KRC. Binnen de administratie en de kabinetten is er ter zake meer deskundigheid aanwezig. Gezien alle inspanningen die al gedaan werden rond de integrale jeugdhulp, dringt ze wel aan op een gecoördineerde aanpak.

Volgens haar moet er wel degelijk een scheidingslijn zijn tussen de vrijwillige en de gerechtelijke jeugdhulp, ook al moet men het begrip ‘vrijwillig’ voor minderjarigen vaak tussen aanhalingstekens plaatsen. Een te snelle overstapmogelijkheid naar de gerechtelijke jeugdhulp zou evenmin goed zijn, maar het ontbreken van een overstapmogelijkheid mag het recht op hulp van de minderjarige niet in het gedrang brengen. Gedwongen hulpverlening is niet noodzakelijk slechter. Soms kan dat zelfs in het belang zijn van de minderjarige. Sinds de aanpassing van het decreet is dat ook mogelijk geworden. De 45-dagenregel werd bijvoorbeeld al afgeschaft voor een situatie van kindermishandeling. Zo kan men in het belang van het kind sneller de stap naar de gedwongen jeugdhulp zetten. Soms gaat de hulpvraag namelijk uit van de minderjarige zelf en stemmen de ouders daar absoluut niet mee in. Sommige bepalingen van het ontwerp van decreet zijn dus niet zo nieuw als ze er misschien wel uitzien.

Uit het samen lezen van diverse artikelen van het Internationaal Verdrag van de Rechten van het Kind, blijkt dat er duidelijk een recht op hulp en zorg bestaat. Het recht op hulp is op Vlaams niveau zelfs omgezet in een decreet, zij het dat dit recht alleen bestaat binnen het beschikbare aanbod. Wanneer een minderjarige echter niet aan de nodige hulp geraakt en met zijn rug tegen de muur staat, blijft de toegang tot de rechter, voor eventueel gedwongen tussenkomsten, moeilijk. Hiermee komen we evenwel bij de federale dossiers van rechtsingang en jeugdadvocaten terecht.

Zopas werd nog opgemerkt dat men niet in overdreven mate moet gaan professionaliseren, maar toch vindt ze principieel dat men in de sector jongerenwelzijn – net zo goed als in andere sectoren waar het gaat om de zorg voor kwetsbare mensen – duidelijk dient te kiezen voor professionalisering. Deze sector krijgt te maken met de ernstige gevallen. Er worden ingrijpende maatregelen genomen en eventueel wordt de

stap gezet naar de gerechtelijke jeugdhulp. Daarom mogen er aan de betrokkenen concrete eisen worden gesteld. Dat is uiteraard geen verwijt aan het adres van de mensen die nu actief zijn in de bijzondere jeugdbijstand.

Minister *Steven Vanackere* merkt op dat dit ontwerp van decreet een stap is binnen een groter geheel. Als men tien stappen moet zetten, kan het nuttig zijn om alvast de eerste twee stappen te zetten.

Met dit ontwerp van decreet wil hij in de eerste plaats zorgen voor een codificatie. Daarnaast wil hij toepassing geven aan de privacyverplichtingen en aan een aantal andere decretaal opgelegde verplichtingen die nog niet zo goed geregeld waren. Dit ontwerp van decreet betekent een vooruitgang voor de leesbaarheid en de transparantie van het decretale kader. Daarom vindt hij het hoe dan ook belangrijk dat er over het decreet wordt gestemd. Het is echter nog geen afgerond werk: er zullen nog andere stappen moeten worden gezet.

De heer *Lucien Rahoens* merkt op dat dit ontwerp van decreet noodzakelijk is omdat het doorgeven van informatie dringend decretaal geregeld dient te worden, gezien de invoering van een nieuw informaticasysteem. Ook het inzagerecht in de dossiers moest worden geregeld. Bij gebrek aan een duidelijke regeling was er in Vlaanderen immers een zeer diverse praktijk gegroeid en dat had geleid tot heel wat constataties.

Van in den beginne is er meteen gekozen voor een gecoördineerde versie van de decreten. Doorheen de jaren werden de nieuwe elementen in de andere decreten meegenomen.

Op een bepaald ogenblik werd inderdaad de vraag gesteld of dit ontwerp van decreet nu moest worden uitgewerkt, goed wetende dat er nog belangrijke veranderingen op til zijn, onder meer de integrale jeugdhulp. Het advies van het KRC waarnaar hier wordt verwezen, is eigenlijk al een jaar oud. Daarin werd opgemerkt dat de situatie in de loop van het komende jaar – dus eigenlijk het voorbije jaar – snel zou veranderen. Dat is vandaag echter nog altijd niet het geval.

3. Algemene bespreking

Mevrouw *Marijke Dillen* zegt dat haar fractie de doelstellingen van het ontwerp van decreet kan onderschrijven. Het wordt inderdaad tijd om de

regelgeving inzake de bijzondere jeugdbijstand beter te structureren en beter leesbaar te maken.

Ze heeft echter nog een aantal bedenkingen. Zij heeft begrip voor de redenen die de minister heeft aangehaald om dit ontwerp van decreet nu te behandelen. Hij wil vooruitgang boeken en dit ontwerp van decreet is daarbij een eerste stap. Hij gaat er niet van uit dat zijn opdracht hiermee is afgewerkt. Dit wordt dus een belangrijk overgangsdecreet.

Toch heeft ze ook begrip voor het standpunt van de kinderrechtencommissaris en van de SERV dat dit ontwerp van decreet voorbarig is. Daarom dringt ze erop aan dat de minister het dossier van de integrale jeugdhulpverlening dit jaar zeker zou agenderen, zoals hij trouwens heeft aangekondigd in zijn beleidsbrief. Op dat ogenblik zal het decreet onmiddellijk opnieuw moeten worden aangepast.

De SERV merkte op dat de minister ook dringend werk moet maken van een betere coördinatie en codificatie van de besluiten en vooral van de talrijke complexe en vaak onleesbare rondzendbrieven. Ze sluit zich aan bij die opmerking. Ook dat is nodig voor het realiseren van een duidelijke regelgeving. De minister mag daar niet mee wachten tot het andere dossier volledig in orde is. Ze wil weten welke plannen de minister op dat vlak heeft.

De Raad van State had in het algemene deel van zijn advies opgemerkt dat er overleg had moeten plaatsvinden met de federale regering over de maatregelen die kunnen worden genomen ten aanzien van minderjarigen. Ze wil weten of er inmiddels voldaan is aan deze vormvereisten van de Raad van State. Uit de documenten heeft ze dat niet kunnen afleiden.

Dit ontwerp van decreet verlaagt de leeftijd waarop de minderjarigen met de hulpverlening moeten instemmen van veertien naar twaalf jaar. Dit vloeit voort uit het decreet betreffende de rechtspositie van de minderjarige. Uiteraard moeten alle decreten op elkaar worden afgestemd. Toch vraagt ze zich nog steeds af of deze leeftijdsverlaging in alle gevallen een goede beslissing is, zeker omdat zelfs die leeftijdsgrens niet absoluut is. Als een jongere van minder dan twaalf jaar voldoende maturiteit aan de dag legt, kan er namelijk nog van afgeweken worden. Ze beseft wel dat kinderen vandaag de dag een veel grotere maturiteit hebben dan tien of twintig jaar geleden, maar twaalf jaar is toch wel een lage grens. Het gaat echt nog wel over kinderen. Daarom dringt ze

erop aan dat men omzichtig zou omspringen met het maken van uitzonderingen voor kinderen van minder dan twaalf jaar. Vaak beseffen de minderjarigen met moeite wat er gebeurt. Ze nemen veeleer vrijwillig deel aan de voorgestelde hulp omdat hen gezegd wordt dat er anders op een meer dwingende wijze zal worden ingegrepen. Ze beseft dat men moeilijk criteria kan omschrijven om de maturiteit van een dergelijk kind te omschrijven. Daarom vraagt ze zich af hoe men zal beoordelen of de jongere voldoende maturiteit bereikt heeft. Wat zal er gebeuren als een kind van minder dan twaalf jaar niet akkoord gaat met de verantwoordelijke die heeft besloten dat het de vereiste maturiteit niet bezit? Is er tegen deze beslissing verhaal mogelijk?

Ze heeft gelezen dat de informatieoverdracht tussen de bijzondere en de gerechtelijke jeugdbijstand eigenlijk voor de hand zou moeten liggen. Uiteraard moeten er hiervoor strikte voorwaarden worden gerespecteerd. Ze denkt trouwens dat dit in de praktijk ook het geval is. Toch kiest dit ontwerp van decreet voor het principe van een strikte scheiding. Dat is volgens haar niet vanzelfsprekend. Volgens haar is het niet respecteren van het principe van de scheiding niet per definitie een inbreuk op de privacy. Dat moet geval per geval worden bekeken.

De kinderrechtencommissaris wijst op een aantal nadelen van een uitdrukkelijke scheiding tussen de gerechtelijke en de vrijwillige jeugdbijstand, bijvoorbeeld bij kindermishandeling. Dat is geen exclusief Vlaamse bevoegdheid. Toch moet men nadenken over mogelijke oplossingen.

Ze stelt vast dat er duidelijk problemen zijn aan de aanbodzijde. De doelstellingen, voorstellen en suggesties die worden gelanceerd, zijn goed, maar ze kunnen vaak niet worden gerealiseerd omdat het aanbod onvoldoende is. Het advies van het KRC zegt heel duidelijk dat het recht op hulp uitgehold wordt door het tekort aan plaatsen. Ze heeft de indruk dat de minister dit probleem erkent. In de memorie van toelichting staat immers dat de Vlaamse Regering voldoende moet investeren, zodat alle vormen van hulpverlening kunnen worden aangeboden waar nodig, wat vandaag niet het geval is. Het mag echter niet blijven bij deze aankondiging in de memorie van toelichting. In een dergelijk belangrijk dossier had ze graag een concreter antwoord gekregen.

In het advies van het KRC leest ze dat de gemeenschapsinstellingen, in tegenstelling tot de erkende

voorzieningen, aan geen enkele inspectie onderworpen zijn. Dat zou in strijd zijn met het Internationaal Verdrag van de Rechten van het Kind. Ze heeft niet kunnen achterhalen of die bedenking juist is. Daarom wil ze daarover meer uitleg van de minister. Het zou haar wel verbazen als de gemeenschapsinstellingen vrijelijk hun zin zouden kunnen doen, zoals het KRC beweert.

Mevrouw *Anne Marie Hoebeke* stelt dat het streven van de Vlaamse Regering naar coördinatie, codificatie en leesbaarheid van de regelgeving met dit ontwerp van decreet voor een stuk wordt ingevuld. Ze is ook tevreden dat er een kader wordt geschapen waaraan men zijn werkwijze kan aftoetsen. Haar fractie kan zich zeker vinden in de leeftijdsgrens van twaalf jaar. Ook in bepaalde problematische familiale situaties is het de regel dat een jongere van meer dan twaalf jaar gehoord wordt door de rechter. De rechter doet dat in alle discretie. De meningen van de betrokken kinderen blijken trouwens meestal heel gefundeerd. Daarin speelt de maturiteit uiteraard een rol.

De sector is heel tevreden met de bepalingen inzake de toegankelijkheid van het dossier. Tot op heden kon men alleen inzage hebben in bepaalde stukken, maar kon men geen afschrift krijgen. Soms moest men herhaaldelijk de vraag stellen. De minderjarige die de hulp moest ontvangen moest vaak wekenlang wachten om te weten te komen of bepaalde initiatieven opgevolgd werden of niet.

Er is ook tevredenheid omdat er een soort van sanctie wordt opgelegd bij inbreuken inzake de doorstroming van informatie.

Er wordt gestreefd naar eenvormigheid voor alle actoren die bij de jeugd betrokken zijn. Dat geldt nu ook voor de bemiddeling die zal worden ingeschakeld om advies te verlenen aan de magistraten. Daarmee wil men nagaan of bepaalde problematieken niet kunnen worden opgelost voor er straffen of maatregelen worden opgelegd.

Ze is dus tevreden met wat voorligt, met dien verstande dat ze in de toekomst zou willen streven naar een globaal beleid. In dat verband zou het beter zijn als het jeugdbeschermingsrecht onder een enkele bevoegdheid werd ondergebracht.

De heer *Bart Caron* stelt vast dat sommigen ervoor pleiten de jeugdbescherming terug bij het federale

niveau onder te brengen. Gezien de uitspraak van federaal minister Reynders in het voorbije weekend pleit hij veeleer voor het tegenovergestelde. Hij is voorstander van een samenhangend beleid op het Vlaamse niveau. Op dit vlak zijn de verschillen in visie tussen Vlaanderen en Wallonië zeer groot. Het is niet de bedoeling terug te keren naar een vorige eeuw.

Dit ontwerp van decreet is een belangrijke stap in de goede richting. Het decreet wordt beter leesbaar en bepaalde elementen uit het decreet rechtspositie minderjarigen worden ingebracht. Er wordt rekening gehouden met de opmerkingen van de Raad van State en van het KRC.

Het is inderdaad wat vreemd dat de wetgeving inzake de bijzondere jeugdbijstand gecoördineerd wordt op een ogenblik dat men voor belangrijke delen ervan wil evolueren naar een integrale benadering. Ook op dat vlak is hij vragende partij voor een harmonisering. Men moet een aantal zaken in hun globaliteit bekijken. Toch is het belangrijk om nu deze stap te zetten, omdat de rest van het proces nog een zekere tijd kan duren.

Hij legt zich erbij neer dat deze discussie vandaag niet helemaal kan worden opengetrokken. De vragen worden blijkbaar verschoven naar de toekomst. Toch zijn er een paar problemen waar men niet omheen kan. Hij heeft het vooral moeilijk met de problematiek die men in dit ontwerp van decreet de uithandengeving noemt, al wordt deze term hier in een heel andere betekenis gebruikt dan in de federale wet. Deze uithandengeving impliceert eigenlijk dat de bemiddelingscommissie gewoon de handen in de lucht kan steken. Dat botst eigenlijk met het principe van het recht op hulp. Hij is het ermee eens dat er, op een hedendaagse manier, meer moet worden ingezet op bemiddeling. Zo kan men de mensen er misschien toe aanzetten om in de vrijwillige hulpverlening te stappen. Als dat niet lukt, mag het echter niet mogelijk zijn om het dossier aan de kant te leggen: dan moet het naar het openbaar ministerie. Het begrip uithandengeving in deze tekst is eigenlijk een anomalie uit het verleden. Het vloeit voort uit de gedachte dat bepaalde problemen vanzelf opgelost raken als men de zaken wat laat afkoelen. Volgens hem is dat in dit geval niet aan de orde. Dat is in strijd met het principe van het recht op hulp.

Het ontwerp van decreet betekent ook een vooruitgang voor de bijstand, voor de toegang tot het dossier

en voor de privacyregeling. De leeftijdsgrens wordt verlaagd van veertien naar twaalf jaar en in bepaalde gevallen krijgen ook jongeren van minder dan twaalf jaar toegang tot het dossier als ze de nodige maturiteit hebben. Bepaalde zaken kunnen echter preciezer worden geformuleerd. Artikel 11, §5, bepaalt bijvoorbeeld dat het toegangsrecht voor een jongere van minder dan twaalf jaar wordt uitgeoefend door een wettelijke vertegenwoordiger. Hij vraagt zich af door wie die wordt aangeduid en of de minderjarige daarbij betrokken is. Deze thema's moeten zeker worden besproken in een volgende fase.

Het ontwerp van decreet bepaalt dat vertrouwenspersonen en jeugdconsulenten minstens om de zes maanden contact moeten hebben met de minderjarige. Hij heeft twijfels bij de betekenis van een vertrouwenspersoon die slechts om de zes maanden met de minderjarige spreekt. Over dergelijke onderwerpen moet volgens hem nog grondig worden nagedacht. Er moet ook nagedacht worden over nieuwe methodieken voor de begeleiding.

Uit de in de tekst gehanteerde terminologie blijkt volgens hem een verouderd denkkader. Er is bijvoorbeeld sprake van wangedrag en onbuigzaamheid. Dat zijn historische begrippen. In elk geval moet worden verduidelijkt wat de draagwijdte is van deze begrippen in een hedendaagse context. Ook over het zelfstandig wonen moet er in de toekomst nog eens grondig worden nagedacht.

Aansluitend bij de opmerking van mevrouw Dillen over de gemeenschapsinstellingen verwijst hij naar de inspectie binnen de reguliere kaders van de administratie Beter Bestuurlijk Beleid. Hij vraagt zich af of die inspectie een andere inhoud en finaliteit heeft dan de inspectie van de particuliere voorzieningen. Moeten de zaken niet beter op elkaar worden afgestemd?

Zijn fractie zal dit ontwerp van decreet steunen. Het is echter niet meer dan een tussenstap. Er moeten nog belangrijke stappen worden gezet. Hij gaat ervan uit dat hierover nog een debat zal worden gevoerd.

De heer *Tom Dehaene* is het ermee eens dat het ontwerp van decreet dat vandaag ter tafel ligt, slechts één stap is in een hele reeks. Dit ontwerp moet leiden tot coördinatie en codificatie, tot een leesbaar decreet. Men maakt van de gelegenheid gebruik om een aantal nieuwe bepalingen uit andere decreten mee op te nemen. Op die doelstellingen moet het ontwerp van decreet beoordeeld worden. Zijn fractie staat dan ook volmondig achter dit ontwerp van decreet.

Het advies van het KRC gaat in op het werk dat nog op de plank ligt. Het bevat een aantal belangrijke aanbevelingen waarover te gepasten tijde een debat kan worden gevoerd. Tegenover de andere organisaties die ook een mening hebben over de noodzakelijke verdere stappen, zou hij het evenwel onrechtvaardig vinden om daar vandaag verder op in te gaan.

Mevrouw *Else De Wachter* sluit zich aan bij de opmerkingen van de heer Dehaene. Het ontwerp van decreet dat vandaag voorligt is belangrijk. Het kan zorgen voor enige administratieve vereenvoudiging, maar het moet vooral duidelijkheid scheppen. Toch is het slechts één stap binnen een heel proces: er is nog een hele weg af te leggen. Haar fractie dringt erop aan dat ook de volgende stappen worden gezet. De ervaring op het werkveld moet worden gebundeld om na te gaan hoe dat proces in de toekomst kan worden voortgezet. Daarbij moet rekening worden gehouden met het advies van het KRC en met andere zaken die belangrijk zijn voor dit dossier. Ze hoopt dat de commissie daar snel werk kan van maken. Het komt erop aan de rechten van de jongeren in de praktijk te brengen. Het wordt tijd om hierover van gedachten te wisselen in de commissie.

Minister *Steven Vanackere* stelt vast dat heel wat sprekers hebben opgemerkt dat dit slechts een stap is in een heel proces. Hij is ervan overtuigd dat deze zaken in de toekomst aan bod zullen komen in deze commissie.

Op de vraag van mevrouw Dillen of er ook enige coördinatie en codificatie zal gebeuren rond de rondzendbrieven en de besluiten antwoordt hij dat hij in dat verband, ten laatste in de maand maart, aan de Vlaamse Regering uitvoeringsbesluiten wil voorleggen.

De Raad van State had het over overleg met de federale overheid. Voor dit ontwerp van decreet was echter geen overleg nodig. De overlegverplichting geldt alleen voor de invoering van nieuwe regels voor maatregelen ten aanzien van minderjarigen die een als misdrijf omschreven feit (MOF) hebben gepleegd. Hij is niet gekant tegen overleg, maar hij zal geen overleg plegen als dat juridisch niet noodzakelijk is.

Er werd een aantal politiek relevante opmerkingen gemaakt over de verlaging van de leeftijdsgrens van veertien naar twaalf jaar en over een aantal andere zaken, zoals de scheiding tussen de verplichte en de vrijwillige jeugdhulp. Dit ontwerp van decreet verandert echter niets aan deze situatie. Daarom gaat hij in deze fase niet in op deze opmerkingen.

De opmerking van mevrouw Dillen dat er volgens het KRC geen toezicht of inspectie zou zijn in de gemeenschapsinstellingen wil hij nuanceren. Er zijn verschillende vormen van controle. Binnen de logica van de operatie Beter Bestuurlijk Beleid is er het instrument van de beheersovereenkomst waarbij er een interne controle is van de bedrijfsprocessen die vervolgens getoetst wordt aan de hand van de rapportageverplichtingen. Verder is er de interne audit van de administratie die de realisatie van de decretale verplichtingen moet evalueren. Deze audit is dus niet alleen van financiële aard, maar heeft ook betrekking op de processen, tot en met de pedagogische processen. Ten slotte kan er ook onverwachts controle komen van de internationale commissie die controleert op geweld en mogelijke folterpraktijken.

Hij heeft de bekommernis van de heer Caron over de bemiddeling en de toegang tot het dossier goed genoteerd. Hij vindt dat ook waardevol voor het verslag. Op dit ogenblik gaat hij er echter niet op in omdat dat niet de opzet was van dit ontwerp van decreet.

De heer *Lucien Rahoens* preciseert dat er inzake informatieoverdracht duidelijk gekozen is voor het principe van de strikte scheiding tussen de vrijwillige en de gedwongen jeugdhulp. Dat heeft te maken met het respect voor de privacy. Deze keuze past binnen de scheiding tussen de vrijwillige en de gerechtelijke jeugdbijstand, maar ook bij de idee dat de overgang van de vrijwillige naar de gerechtelijke jeugdhulp een continuüm is.

Het principe van de strikte scheiding geeft aan mensen die zich tot de vrijwillige jeugdhulp wenden de garantie dat er zonder hun toestemming geen gegevens terechtkomen in het laatste stadium van het continuüm, namelijk de gerechtelijke jeugdhulp, behoudens dan de objectieve gegevens als naam en adres. De problematiek en de subjectieve analyse ervan kan echter niet worden doorgegeven.

Voor de mensen zelf kan het echter aangewezen zijn dat ze hun verhaal niet voor een zoveelste keer moeten vertellen. Het kan ook aangewezen zijn om informatie door te geven om de reconstructie van een problematisch verleden of van een hulpverleningsverleden te vergemakkelijken. Daarom bestaat de moge-

lijkheid van informatieoverdracht als de betrokkenen daarmee instemmen. De diensten moeten de betrokkenen op die mogelijkheid wijzen. Eigenlijk worden de cliënten, ook de minderjarigen, de bewakers van de informatieoverdracht tussen het comité voor bijzondere jeugdbijstand en de sociale dienst van de jeugdrechtbank.

Mevrouw *Marijke Dillen* beseft dat de leeftijdsgrens nu op twaalf jaar ligt. Ze benadrukt nogmaals dat men daar zeer omzichtig mee moet omspringen, zeker bij jongeren van minder dan twaalf jaar. Ze veronderstelt dat deze discussie op een later ogenblik nog zal terugkomen.

De opmerking van de kinderrechtencommissaris dat de gemeenschapsinstellingen aan geen enkel toezicht zouden onderworpen zijn, ziet ze nu als een gratuite opmerking, als een vorm van stemmingmakerij. Ze had dit niet verwacht van een kinderrechtencommissaris die dit dossier in principe toch zeer goed zou moeten kennen.

De heer *Bart Caron* is verrast door deze opmerking. Hij vindt het geen ongezond principe dat de instellingen van de Vlaamse overheid op dezelfde manier worden behandeld en gecontroleerd als de particuliere instellingen. Hij gaat ervan uit dat de minister dat ook doet, al is het niet zo herkenbaar in de regelgeving. Hij vindt deze passage van het advies legitiem. Hij is het er niet mee eens dat de kinderrechtencommissaris een dergelijke opmerking niet zou mogen maken.

Mevrouw *Marijke Dillen* repliceert dat de minister gewezen heeft op drie controlemogelijkheden. Ze gaat ervan uit dat de kinderrechtencommissaris dit dossier beter kent dan zichzelf. Zij zal die mogelijkheden toch wel kennen.

De Raad van State had een aantal fundamentele bedenkingen bij verschillende artikelen van het voorontwerp van decreet. Ze wil weten of hiermee rekening werd gehouden. Minister *Steven Vanackere* antwoordt dat naar aanleiding van deze opmerkingen in veel gevallen een legistische aanpassing is gebeurd, of dat tenminste de bestaande tekst beargumenteerd werd.

4. Artikelsgewijze bespreking en stemmingen

Artikelen 1 tot 47

Bij deze artikelen worden geen opmerkingen geformuleerd.

De artikelen worden unaniem aangenomen met 11 stemmen.

Artikel 48

De heer *Bart Caron* vraagt of het begrip ‘natuurlijke personen’ in dit artikel alleen naar pleegouders verwijst. De heer *Lucien Rahoens* bevestigt dat.

Het artikel wordt unaniem aangenomen met 11 stemmen.

Artikelen 49 tot 71

Bij deze artikelen worden geen opmerkingen geformuleerd.

De artikelen worden unaniem aangenomen met 11 stemmen.

5. Eindstemming

Het ontwerp van decreet inzake bijzondere jeugdbijstand wordt unaniem aangenomen met 11 stemmen.

De verslaggever,

De voorzitter,

Else DE WACHTER

Luc MARTENS

BIJLAGE:

Powerpointpresentatie bij de toelichting

ONTWERPDECREET BJB

- DOELSTELLINGEN
- INHOUDELIJKE VERNIEUWINGEN

agentschap Jongerenwelzijn

DOELSTELLINGEN

- het coördineren van bestaande decretale regelgeving inzake de BJB
→ transparantie en begrijpbaarheid van de regelgeving verhogen.
- het aanbrengen van enkele inhoudelijke vernieuwingen
- het wijzigen van decretale bepalingen n.a.v. het project beter bestuurlijk beleid.

agentschap Jongerenwelzijn

INHOUDELIJKE VERNIEUWINGEN

A) Het invoegen van specifieke regels m.b.t. de bescherming van de persoonlijke levenssfeer

→ n.a.v. de invoering van het elektronisch dossier 'Domino'

→ i.o.m. de wet van 8 december 1992 betreffende de Verwerking Persoonsgegevens.

agentschap Jongerenwelzijn

INHOUDELIJKE VERNIEUWINGEN

B) Het verlagen van de leeftijd van 14 naar 12 jaar

of

het in rekening brengen van de maturiteit van de min-12 jarige

→ in 3 gevallen !

→ i.o.m. het decreet rechtspositie van de minderjarige van 7 mei 2004

agentschap Jongerenwelzijn

SPECIFIEKE REGELS INZAKE PRIVACY?

- gegevensregistratie
- gegevensdoorstroming
- de wijze van toegang tot deze gegevens

agentschap Jongerenwelzijn

3 GEVALLEN?

- het instemmen met de hulpverlening
- het uitoefenen van het toegangsrecht tot zijn persoonlijke gegevens die bij de organen van de vrijwillige jeugdbijstand worden bewaard
- het buiten werking kunnen stellen van het verbod van gegevensoverdracht vanuit de vrijwillige naar de gerechtelijke jeugdbijstand

agentschap Jongerenwelzijn